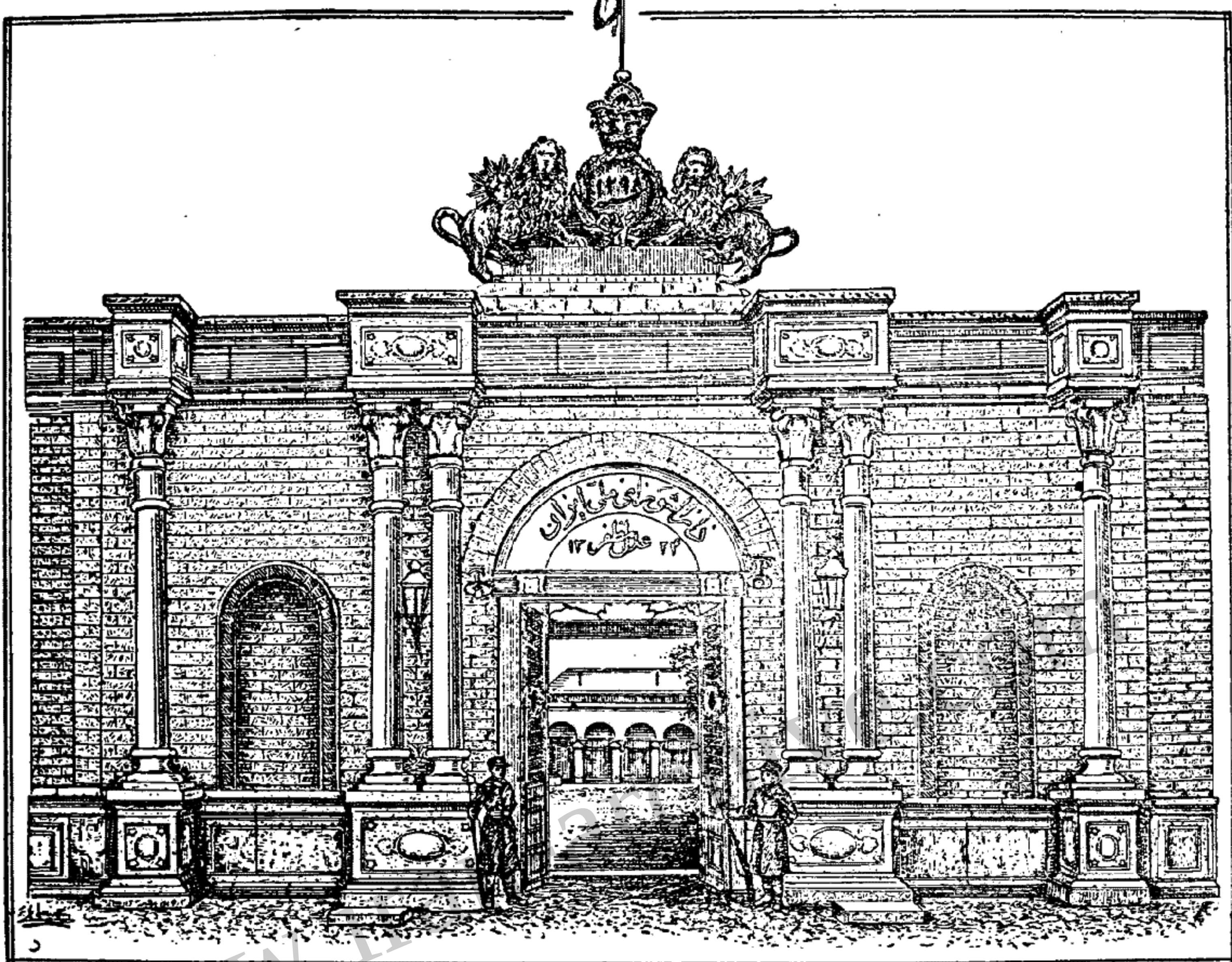

دوره هفتم تقنینیه

شماره

۲۹

مذاکرات مجلس

جلسه

۲۹

قیمه اشتراك

داخله ايران ساليانه ده تومان
خارجه « دوازده تومان

قيمه تك شماره

يك قران

مندرجات

فقط شامل مذاكرات مشروح جلسات مجلس شوراي ملي
خواهد بود

پس از ختم هر جلسه كليده مذاكرات در يك شماره منتشر ميشود

مطبعة مجلس

تاريخ تأسيس آذر

۱۳۰۵

جلسه ليله چهارشنبه ۸

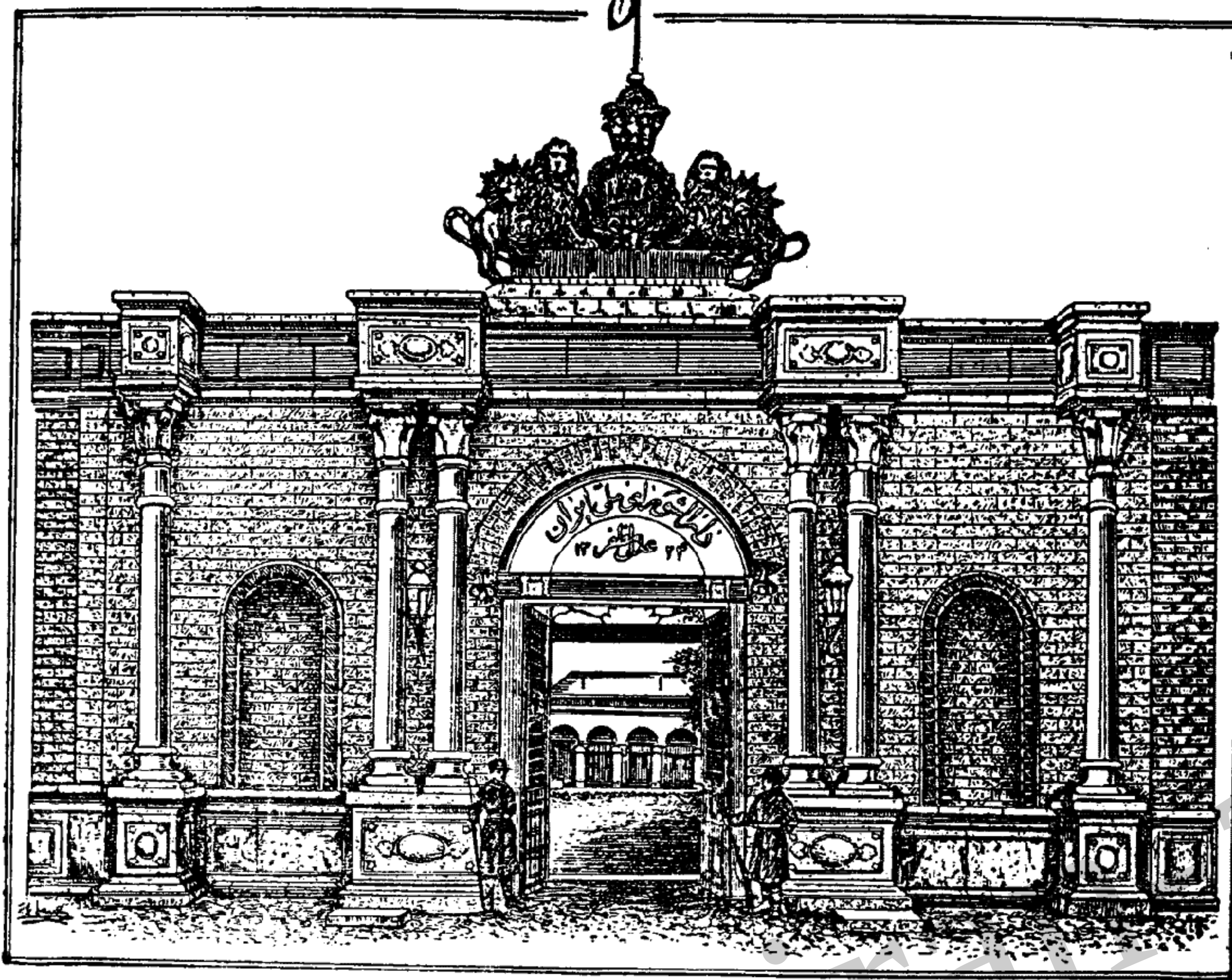
اسفند ماه ۱۳۰۷

مطابق ۱۷ رمضان المبارك

۱۳۴۷

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان نوبخت - محمد آخوند - مفتی - ملک آرائی	۴۵۳	۴۵۴
۲	مذاکرات نسبت بنجر کدسیون قوانین مالییه راجع آزادی ورود نقره	۴۵۵	۴۶۵
۳	« « « « « بطرز عمران اراضی کویر خوار	۴۶۵	۴۷۰

مذاکرات مجلس دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس لیله چهارشنبه ۸ اسفند ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ رهن المبارک ۱۳۴۷

جلسه ۲۹

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته
براست آقای دادگر تشکیل گردید)
(صورت مجلس لیله چهارشنبه اول اسفند را
آقای اورنگ قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقایان: مجد ضیائی - حیدری - فهمی - آشتیانی -
محمد ولی میرزا - آقایان ملک مدنی - درباری - طالشخان
دکتر لقمان - ارباب کیخسرو - تیمور تاش .

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: میرزا حسنخان وثوق - مفتی - موقر - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - محمد تقی خان اسعد - شیخ محمد جواد - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس حاج حسن آقا - حاج غلامحسین - محمد آخوند دیر آمده با اجازه جلسه قبل

آقای عدل

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. چند فقره خبر از کمیسیون عرایض رسیده است قرائت میشود (بشرح آتی خوانده شد)

خبر مرخصی آقای نوبخت

نماینده محترم آقای نوبخت بتصویب اطباء برای معالجه مجبور به مسافرت خارجه گردیده و تقاضای سه ماه مرخصی از ۱۵ فروردین ۱۳۰۸ نموده کمیسیون تقاضای معزی الیه را تصویب و اینک خبر آن را تقدیم میدارد.

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده مخالفتم روی همان زمینه عقیده است که بنده خودم دارم و آقایان هم دارند دیگر نمیدانم چه ملاحظه میکنند عقیده بنده این است که هر يك از آقایان میخواهند تشریف ببرند به اروپا یا غیر اروپا تشریف ببرند مانعی بجهت آنها نیست چه ناخوششان و چه سالمشان چیزیکه هست عقیده دارم که بدون عمل و بدون خدمت کسی حق ندارد حقوق بگیرد چون این عقیده را دارم به این ملاحظه مخالفم

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم بنده تعجب میکنم از هم کار

محترم که چرا وقتی که بکنفر نماینده اظهار می کنند ترتیب اثر به آن نمیدهند آقایان نمایندگان اگر ناخوش نباشند ابتدا ممکن نیست مرخصی بخواهند و کار وکالت را از هر چیز بهتر میدانند و اوصاف بدهید که اگر بنده و آقای نوبخت هم وقتی مرخصی بخواهیم باید از کجا گذران کنیم سرکار از فیروز آبادی آن استفاده میکنند اگر شما از عوائد آنجا بگذرید ما هم صرف نظر میکنیم فیروز آبادی - بنده از وکالت هم استعفا میدهم

روحی - چهارده هزار تومان شال الان در مجلس خوابیده است

رئیس - رای گرفته میشود به مرخصی آقای نوبخت آقایان موافقین قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای محمد آخوند

نماینده محترم محمد آخوند بموجب تلگرافی که بمقام منبع ریاست مجلس نموده اقامت خود را در صحرابواسطه کارهای عمومی لازم دانسته و از ۵ بهمن الی بیستم فروردین ۱۳۰۸ تقاضای ۴۵ روز مرخصی نموده کمیسیون تقاضای معزی الیه را تصویب و اینک خبر آن تقدیم میگردد

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - اولاً آقای روحی فرمودند خودش فلان بنده سه دوره است در این مجلس هستم يك شاهي از حقوق حقه خودم نگرفته ام و بعد هم نخواهم گرفت مگر اینکه انشاء الله بیک مصرف خوبی برسد که آقایان خودشان هم تصدیق کنند. اینجا آقای محمد آخوند چندی قبل مرخصی گرفت مدت اجازه اش تمام شد و نیامدند حالا باز هم اجازه مرخصی میخواهند خوب است اگر هم رأی داده میشود پولش به يك مصرف بهتری برسد به

اینجهت بنده مخالفم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم آقای محمد آخوند موقعیکه اجازه گرفت و بصحرا رفت برای انجام يك کارهای لازمی بوده است و آقای فیروز آبادی اطلاع ندارند بعد هم که تلگرافاً مرخصی خواستند برای این بود که وضعیات را تحت نظر گرفت و دید باید آنجا باشد و لازم است به مرخصی ایشان رأی داده شود و گمان میکنم مخالفت آقا مورد نداشته باشد

رئیس - موافقین با مرخصی آقای محمد آخوند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای مفتی

نماینده محترم آقای مفتی بموجب تلگرافی که بمقام منبع ریاست مجلس نموده بواسطه کثرت زرف و انسداد راه و عدم قدرت بمراجعت طهران و عدم استفاده از مرخصی سابق بواسطه دیر رسیدن به کردستان تقاضای يك ماه تمدید مرخصی نموده کمیسیون تقاضای معزی الیه را تصویب و اینک خبر آن را تقدیم میگردد

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده عرض کردم مخالفت خودم را تعقیب میکنم و عرض میکنم. آقای مفتی چندی قبل اجازه مرخصی خواستند و مرخصی هم بهشان داده شد و مدنی است در منزلشان تشریف دارند حالا هم باز مرخصی میخواهند. بنده عرض میکنم چون حق را در مقابل خدمت میدانم اگر شما هم من را ملامت کنید از این عقیده دست برنمیدارم و عقیده ام را خواهم گفت که مفت خوری نباید در مملکت باشد و باید موقوف شود از این جهت بنده مخالفم.

آقا سید مرتضی وثوق (خبر کمیسیون) آقای مفتی بواسطه گرفتاری که داشتند تقاضای مرخصی کردند و کمیسیون هم تصویب کرد و همانطور که تلگرافاً بمقام ریاست عرض

کرده اند ابتدا بواسطه کثرت زرف نتوانستند بمقصد برسند و استفاده نکردند حالا هم که به مقصد رسیده اند بواسطه زیادی زرف بر کشتن به مرکز غیر ممکن است و اظهار يك نفر نماینده را ما نمیتوانیم تکذیب کنیم پس برای این معاذیریکه در بین بوده است کمیسیون هم به مرخصی ایشان موافقت کرد

رئیس - رأی گرفته میشود به مرخصی آقای مفتی آقایان که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای ملک آرائی

نماینده محترم آقای ملک آرائی برای معالجه و رفع نقاهت محتاج به مسافرت کشته و تقاضای سه ماه مرخصی از تاریخ حرکت نموده کمیسیون تقاضای معزی الیه را تصویب و اینک خبر آن تقدیم میگردد

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده باز هم عرض میکنم در مخالفتهای خودم نه دوستی سرم میشود نه دشمنی می فهمم خودم را هم ملامت میکنم که چرا نمی فهمم عرض کردم باید کار کرد و حقوق گرفت آقایانیکه وکیل هستند از طرف ملت با از طرف هر که میخواهم به بینم اگر اینها وکیل نبودند و مریض میشدند حق می گرفتند ملت کتفا کرد اینها را وکیل کرد؟ خوب کار نمیکند پول هم نباید بگیرند دو دوتا چهار تا است حالا اگر کوبنده ها کم لطیف میکنند شنونده ها ملتفت هستند که من چه میکنم.

خبر - آقای ملک آرائی الان دو دوره است وکیل هستند.

بعضی از نمایندگان - سه دوره

مخبر - و در نتیجه ایفاء وظیفه کسالت پیدا کرده‌اند که محتاج به مسافرت و معالجه شده‌اند و درخواست مرخصی کرده‌اند ایشان در نتیجه ایفاء وظیفه کسالت پیدا کرده‌اند مقتضوری اینجا مورد ندارد مریض هستند باید بروند معالجه کنند به این جهت کمیسیون مرخصی ایشانرا تصویب کرد

رئیس - رای گرفته میشود به مفاد خبر کمیسیون آقابانیکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد آقای وزیر عدلیه فرمایشی داشتید ؟

وزیر عدلیه - عرض بنده فقط راجع به دو لایحه است که تقدیم میکنم و تقاضا میکنم برود به کمیسیون رئیس - آقای کفیل وزارت امور خارجه .

کفیل وزارت امور خارجه - عهد نامه مودت و قرار داد تجارتنی و گمرک و بحریهائی و قرار داد اقامت که مابین دولت علیه و آلمان منعقد و امضاء شده است برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم میشود .

رئیس - آقای عدل در دستور فرمایشی داشتید فرمائید عدل - عرض بنده این بود که خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به کوب خوار که در دستور مقدم است چون مفصل است معلوم نیست شور اولش امشب تمام شود ولی خبر ثانی راجع به ورود نقره شور اولش تمام شده است و خیلی مختصر است بنده استدعایم این است که این خبر مقدم باشد بعد خبر کمیسیون بودجه راجع به مخارج امریکائیه و خبر راجع به کوب خوار در درجه سوم باشد که اگر امشب هم تمام نشد بماند برای جلسه دیگر . رئیس - در اینکه خبر راجع به معافیت نقره از حقوق گمرکی مقدم باشد که مخالفی نیست ؟

(گفته شد خیر)

(ماده اول مضمون ذیل خوانده شد)

ماده اول - ورود نقره و طلا اعم از مسکوک یا غیر مسکوک آزاد و از حقوق گمرکی معاف خواهد بود .

تبصره - سکه کردن مسکوک رایج ایران در خارج از ایران از این تاریخ به بعد ممنوع بوده و اجازه ورود به این قبیل مسکوکات داده نخواهد شد

رئیس - خبر کمیسیون شور ثانی و ماده اول مطرح است . آقای کازرونی

کازرونی - موافقم - بعد از يك مخالف

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده در شور اول خواستم يك سئوالمی بکنم که یکی از آقایان به بنده جواب بدهند ما بالاخره مثل تمام دنیا باید سعی کنیم که واحد پولمان را طلا بکنیم و با اینکه ما اجازه بی پایان میدهیم برای ورود نقره در این مملکت که هر کسی حق داشته باشد بیاورد اگر يك روز دولت ایران بخواهد به این مقصود نائل شود آیا این زیادی نقره مانع نخواهد بود از اینکه واحد پول را طلا قرار بدهیم اگر مانعی نیست بنده هم حرفی ندارم و الا آیا دولت در نظر گرفته است که يك روزی واحد پول را طلا بکند که اعتبارات دولت بیش از سابق بشود وزیر عدلیه - موضوعی را که آقای نماینده محترم

فرمودند خودشان تصدیق میکنند یکی از آن موضوعاتی است که يك مملکتی وقتی میخواهد در آن عمل کند باید با يك مطالعات خیلی عمیق و مقدمات خیلی زیادی این کار را بکند . البته اصل موضوع يك مطلبی است که طرف توجه دولت بوده است و آنرا آنکه در این قسمت از نقطه نظر تخصص ابتدا باید مطالعه کنند مشغولند و مطالعه میکنند و چیزیکه هست این است که باید با يك ملایمت و با يك فکری وارد در این عمل شده و به این جهت بنده امشب نمیتوانم اینجا عرض کنم که دولت در این خصوص چه رویه و ترتیبی را تعقیب میکنند و کی اقدام خواهد کرد . اما در قسمت اینکه آیا ورود نقره باعث این میشود که يك روزی اگر بخواهیم واحد پولمان را طلا کنیم دچار محظوراتی میشویم یا خبر بنده هیچ تصور نمیکنم . بالاخره نقره در مملکت ما امروز که واحد پولمان نقره است اگر بخواهیم يك سختی هائی بکنیم که

نقره وارد مملکت ما نشود . اولاً نباید تصور کرد که بان جهت که نقره فوق العاده وارد مملکت ما خواهد شد بعلاوه شما این را باید در نظر بگیرید نقره که وارد این مملکت میشود با برای سکه است یا برای احتیاجات دیگر تجارتنی از قبیل ظروف و غیره که مثل يك مال - التجاره وارد میشود و اگر ما میتوانستیم بگوئیم که بواسطه يك وضعیت اقتصادی خیلی قوی فوراً ساعت آن میشود که ما يك مقدار زیادی نقره وارد کنیم از برای اینکه ظروف و اسباب نقره در مملکت ساخته شود تصدیق میکنید که این چیز خوبی بود ولی متأسفانه در هر صورت چیزی نکرانی نیست که يك مقداری نقره وارد این مملکت شود و آن مقدار فوق العاده نخواهد بود که در موقعی که بخواهیم واحد پولمان را تغییر بدهیم اسباب زحمت بشود . بالاخره چیزی را که بنده میتوانم عرض کنم این است که در قسمت نکرانی میتوانید مطمئن باشید که به آن مقصود واصلی که آقا اظهار کردند لطمه نخواهد خورد . و در قسمت برگرداندن واحد پول از نقره به طلا آهیم يك موضوعی است که خودشان هم تصدیق دارند و بنده هم باز تکرار میکنم که در اطرافش باید دقت کرد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - اینجا يك مسئله هست بنده در شور اول هم مخالفت کردم در آن که می‌آید میگویند من وقتی بودجه ام را می‌آورم کسر است و قانون ذایع را می‌آورم ما در اول ماه رمضان می‌آئیم بر ذایع و کشتار مالیات می‌بندیم چرا برای اینکه دولت میگوید من کسر بودجه دارم و مجلس هم رای میدهد اما نسبت به نقره که يك تجارتنی است و صاحبان مال با آن تجارت میکنند و يك عوئسی از خزانه مملکت خارج میکنند اینجا منع را بر میدارند در آنجا که ارزاق عمومی است منع را ایجاد میکنیم ولی در اینجا که هیچ ضرری نسبت به فقرا و توده ندارد مالیات را بر میداریم این نمیدانم چه معنی دارد ؟ ما می‌آئیم گمرک را از ورود نقره بر میداریم و این خودش يك ضرری است برای مملکت در صورتیکه این ضررش

بر جامعه و عامه ملت هم نیست رای چه ما این عوائد را از خزانه مملکت برداریم و در جای دیگر بیاییم و بر ما محتاج مردم مالیات وضع کنیم این اولاً ثانیاً اینکه بنده عرض میکنم آن شب هم عرض کرده قانونیکه در دوره ششم در مهر ماه گذشت با این قانون فرقی ندارد الان من ماده قانون را میخوانم در آنجا نوشته است خروج ممنوع است اینجا هم میگوید ممنوع است حالا اینکه میگوید آن قانون لغو میشود برای چیست ؟ ثالثاً این اشکال نظامنامه دود و این ایراد و اشکال بر هیئت رئیسه نیست بر دولت است نمیدانم ایراد رکی است این لایحه خرج است و قنیکه لایحه خرج شد باید کمیسیون بودجه هم درش نظر داشته باشد کمیسیون بودجه هم نظر نکرده است این اشکالاتی است که بنده نسبت به این لایحه داشتم در سابق هم گفتم حالا هم عرض کرده و مخصوصاً ماده سوم که نوشته است آن قانون که در مهر ماه ۱۳۰۶ گذشت لغو میشود این قانون به آن قانون مخالفت ندارد که بگوئیم آن قانون لغو شود در آنجا هم ورود ممنوع نبود خروج ممنوع بود که نقره خارج نشود چیزی که هست آنجا بنده نبود آزاد باشد وارد کردن نقره اینجا میگوید آزاد باشد اگر هم میخواهند قانون را خدمتش تقدیم کنیم

مراضی قلیخان بیات (مخبر کمیسیون قوانین مالیه) اینجا آقای آقا سید یعقوب يك قسمت راجع به عوائد اظهار فرمودند که در شور اول هم گویا این ایراد را فرمودند و جوابی که لازم بود از طرف آقای وزیر مالیه داده شد . اساساً تا بحال ورود نقره ممنوع نبوده است که حالا آزاد کرده باشند اساساً آزاد بوده است و هر کس بهر مقدار میخواسته است وارد میکرده است فقط يك گمرکی گرفته میشد و حالا آن گمرک را برداشته‌اند و همانطور که آقای وزیر مالیه اظهار کردند در عرض شش ماه با یکسال نود و يك تومان عوائد گمرکش بوده است و چیز قابل نبوده است که از حیث عایدات در بودجه يك خسارتنی وارد نماید فقط از نظر مصالح و

از نظر تجارتی که تفاوت بین بعضی و بعضی نباشد این قانون را میگذرانند که بعضی با تأدیه حقوق گمرکی و بعضی با تأدیه حقوق گمرکی وارد نکرده باشند این قانون از این نظر است و از حیث عایدات هم همانطور که آقای وزیر مالیه اظهار کردند چیزی نیست که لطمه به عوائد بودجه ما بزند. ولی در قسمت دوم که راجع بقانون فرمودند بنده هم خودم آنشب عرض کردم آن قانون با این قانون فرقی ندارد و در قسمت راجع بالغاء قانون سابق که اینجا نوشته شده است در قانون سابق يك قسمت راجع به طلا بود که قانون سابق معین میکرد و حالا چون راجع به نقره را این قانون معین کرده است این ماده را جانشین آن ماده قرار داده ایم تا نسبت به نقره مطابق این قانون جدید عمل شود ولی نسبت به طلا بطوریکه قانون سابق معین کرده رفتار خواهد شد بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است احتشام زاده - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

احتشام زاده - بنده نسبت به مسكوك خارجی عرایضی دارم که اگر آقایان اجازه بدهند عرایضم را عرض کنم و الا پیشنهادی تقدیم کرده ام.

بعضی از نمایندگان - در پیشنهادتان حرف بزنید رئیس - پس مذاکرات کافی است. پیشنهاد آقای احتشام زاده قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم کلمه مسكوك در ماده اول حذف شود احتشام زاده

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشامزاده - ورود مسكوك نقره بداخله مملکت قطعی است که از نظر مال التجاره نیست يك قیمت قرار دادی دارد که فوق العاده با قیمت جنسی آن فرق دارد و با قیمت وزنی هم خیلی متفاوت است مثلاً رویه مطابق معمول رایجی که در جنوب ایران است چهار قران و دهشاهی قیمت آن است در صورتیکه پیشتر از دو قران و هفت هشت شاهی نقره ندارد. پس ورود نقره و سایر مسكوكات بداخله

مملکت قطعاً برای این است که رواج بشود کما اینکه در قسمت جنوب مملکت يك مقدار زیاد رویه وارد میکنند و رواج است و کسبه جنوب هم از نقطه نظر اینکه طرف معامله هستند با کسانی که رویه دارند مجبور هستند آنها را قبول نمایند. این است که گمان میکنم ورود مسكوك نقره خارجی بداخله مملکت هم از لحاظ سیاسی که نقره مسكوك دولت خارجی به مملکت ما وارد میشود و هم از نقطه نظر اقتصادی برای اینکه بین قیمت واقعی و قیمت رائج آن يك تفاوت فاحشی هست مضر است و بنده معتقدم که ورود مسكوك خارجی نقره بداخله مملکت باید ممنوع شود تا هم از ضرر اقتصادی جلوگیری شود و هم مسكوكات خارجی در این مملکت رواج پیدا نکنند. از این جهت این پیشنهاد را کردم که مسكوكات از ماده اول حذف شود ولی بطور شمس یا مصنوع آزاد باشد که از این مضرات جلوگیری بشود

وزیر عدلیه - بنده تصور میکنم که آقای نماینده محترم همچو تصور کرده اند که مسكوك خارجی وقتی که وارد مملکت میشود بواسطه این اجازه ورود بصورت يك پول رایجی خواهد بود. مسكوك خارجی وقتی که اینجا وارد میشود مثل يك مال التجاره است. در هر مملکت که شما بروید در هر نقطه از نقاط دنیا که شما بروید مسكوك خارجی یعنی مسكوك ممالك دیگر را که در اطراف آن هستند می بینید که بقیمت روز خرید و فروش و مبادله میشود برای مسافرت و غیره و شما اجباری ندارید و قطعاً هم کسی نخواهد خرید و از طرف دیگر هیچوجه دولت نخواهد گذاشت که مسكوك خارجی اصلاً ولودر يك نقطه هم باشد صورت رواج بخود بگیرد این هم يك مال التجاره است خوب باید. و ما چند دلیل داریم که اگر این مال التجاره بصورت مسكوك خارجی آمد مملکت جلویش را بگیریم یا خبر؟ یعنی دولت همچو تصور میکند که هیچ اشکالی ندارد و بنا بر این از این جهت هم بایستی موافقت کرد زیرا کاری را که انسان وقتی منع میکند باید دلیل بیاورد که این امر جای نگرانی دارد ولی ما

در این خصوص همچو دلیلی را نداریم و مخصوصاً از نقطه نظری که آقا اشاره فرمودند یعنی از نظر سیاسی ابداً جای هیچگونه نگرانی نیست. وضعیت فعلی ایران (دولت ایران) طوری است که ما اصلاً نباید صحبتش را هم بکنیم و از ورود مسكوك خارجی بایران اظهار نگرانی نکنیم رئیس - رای میکنیم

یک نفر از نمایندگان - پس میگیرند

احتشام زاده - خیر پس نمیگیرم

رئیس - رای میکنیم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای احتشام زاده آقایان موافقین قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

رای میکنیم بماده اول آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود

(بشرح آتی قرائت شد)

ماده دوم - خروج نقره خواه بصورت مسكوك خواه بصورت شمس و خاک ممنوع است باستثناء مصنوعات نقره ایران یا خارجه و مسكوك خارجه تبصره - مسافرتین در موقع خروج از سرحدات مملکت می توانند تا میزان دوازده تومان مسكوك نقره همراه داشته باشند

رئیس - آقای عباس میرزا

عباس میرزا - بنده در شور اول پیشنهاد کردم که کلمه یا خارجه حذف شود. نظر بنده این بود که نقره که وارد میشود خارج نشود. مسكوك داخلی هم از نظر مال التجاره می رود که صادرات مملکت زیاد شود و از حذف این یا خارجه ما دو نتیجه میگیریم یکی مطابق منظور این لایحه نقره زیاد تر در مملکت می ماند و کمتر خارج میشود دیگر اینکه مصنوعات داخله هم تشویق میشود چون اگر ممنوع از خروج شد ممکن است کمتر وارد بشود و اگر کمتر وارد شد بالطبع تمام احتیاجات مردم از حیث نقره و مصنوعات نقره رجوع میشود به

داخله. لذا بنده با اصل این کلمه یا خارجه مخالف بودم و حالا هم توضیح دادم

مخبر - این پیشنهادی را که آقا فرمودند در کمیسیون هم مطرح شد. این عبارت از دو نظر نوشته شده یکی مصنوعات نقره ایران یا خارجه - یکی مسكوكات خارجه. اولاً راجع بمصنوعات نقره ایران و خارجه این بعقیده کمیسیون مقصود این است که هیچ جهتی ندارد که مانع کنیم يك مصنوعاتی را که از يك طرف وارد این مملکت شده و از طرف دیگر خارج نشود بجهت آنکه بآن اصل کلی که ما میخواهیم نقره کمتر خارج شود صدمه وارد نمی آورد مصنوعات نقره را يك اشخاصی همراهشان می آورند و علاقه دارند بآنها و میخواهند با خودشان خارج کنند این هیچ مانعی ندارد و جهت ندارد که منع کنیم و هیچ مجوزی ندارد که ما بگوئیم آنها را هم بگذارند این جا و برود و اما در قسمت مسكوكش هم تصدیق می فرمائید که

عباس میرزا - مسكوك را عرض نکردم آقا

مخبر - بسیار خوب

جمعی از نمایندگان - کافی است مذاکرات

آقا سید یعقوب - خبر مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - این جا خوب است آقای مخبر توجه بفرمایند عقیده بنده این است که از کله باستثناء مصنوعات تا آخر حذف شود بهتر است چرا؟ بعلمت اینکه نوشته است خروج نقره خواه بصورت مسكوك خواه بصورت شمس و خاک ممنوع است غیر از این هر چه است مصنوع است آن چیزی که این جا نوشته شده این است دیگر پس نقره خالص شمس یا خاک نقره باخورده نقره باید از ایران خارج نشود پس این معنایش این است که مصنوعات خارج شود بنا بر این بعقیده بنده اگر آن جمله استثنائی الی آخر حذف شود هم نظر سالار لشکر نامین میشود چون آن هم بد نظری نیست و هم مقصود بنده حاصل شده است بجهت اینکه ما

میگوئیم خروج نقره را بصورت شمش و خاک و مسکوک منع می کنیم ولی صنایع را که منع نمی کنیم برود این است که بنده خواستیم پیشنهاد کنیم لیکن حالا مقصود را عرض کردم

مخبر - این مخالفت آقای آقا سید یعقوب مخالفت نیست زیرا با آن نظری که هست ایشان هم موافقند که مصنوعات خارج بشود اما اگر این را ننویسیم فردا اسباب اشکال میشود و ممکن است وقتی که شما ننوشتید خروج نقره ممنوع است مصنوع نقره را هم نمیگذارند برود بیرون ولی وقتی که استثناء و قید کردید از آن جهت راحت میشویم و دیگر اشکالی نخواهند کرد و چیز مهمی هم نیست با اصل نظر هم آقا موافق هستند عبارت هم چیزی نیست خوب است اشکالی نفرمائید و این قسمت اگر باقی باشد بهتر است که بعد اسباب زحمت مردم نباشد رئیس - در فقره پیشنهاد رسیده است قرائت میشود (این قسم قرائت شد)

پیشنهاد می کنم در ماده دوم بعد از فقره طلا نیز علاوه کرد - سید ابراهیم ضیاء

ضیاء - بنظر بنده منظور اصلی دولت از تقدیم این لایحه بمجلس شورای ملی روی هم رفته يك اقدام اساسی و عملی برای تثبیت اعتبار مسکوک رایج ایران است و تسهیلات لازمه هم برای اینکار کرده است . در ماده اول مینویسد که ورود نقره و طلا آزاد باشد . نقره برای اینکه يك جنس و يك مال التجاره ایست باید در داخله مملکت در دست مردم که در صرافخانهها همینطور رایج و معمول و متداول باشد ولی در ماده دوم ما خروج نقره فقط را منع کرده ایم در حالتی که دنیا بیشتر از نقطه نظر اعتبار مالی و مسکوکی بما حق میدهد که طلا را زودتر و جلوتر منع کنیم زیرا امروز طلا در بانکها و صرافخانهها يك وثیقه بسیار معتبر و صحیحی است . ما می آئیم خروج نقره را منع می کنیم در صورتیکه نقره مال التجاره است ولی خروج طلا را منع نمیکنیم در حالتی که . . .

عدل - منع کرده ایم قانون علیحده دارد . ضیاء - خوب با این توضیحی که آقای عدل رئیس محترم میسبون دادند معذرت بنده بی مناسبت نمیدانم که در این ماده هم ذکر بشود که خروج طلا و نقره ممنوع است و دفع محظور میشود و بهتر است

مخبر - اساساً در شور اول اگر آقا توجه بفرمایند این لایحه فقط راجع به نقره بود بعد در قسمت طلا در اینجا پیشنهاد شد که خوب است معاف از كمر ك باشد دولت این نظریه را پذیرفت و کسببون هم موافقت کرد و در ماده اول طلا اضافه شد ولی فقط از تأدیه كمر ك معاف شد ولی از طرف دیگر چون قانون سابق این منظور را تأمین نمیکند (در جواب آقای آقا سید یعقوب هم عرض کردم) و اصلاً خروج طلا و نقره ممنوع هست و چون ما قسمت نقره اش را ملغی کردیم قسمت طلایش باقی است و آن ماده قانون سابق هست که خروج نقره و طلا خواه بصورت شمش از سرحدات مملکت ممنوع است و چون در آن قانون خروج طلا ممنوع هست دیگر محتاج باینکه اینجا اضافه نکنیم نیست .

ضیاء - با این توضیح آقای مخبر بنده مسترد میکنم (پیشنهاد آقای فیهیمی این قسم قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم در ابتداء تبصره بجای کله مسافرین نوشته شود هر مسافری الی آخر

فیهیمی - بنده اصلاح عبارتی در این ماده کرده ام در قانون مهرماه ۱۳۰۵ همینطور نوشته شده است که هر مسافری تا میزان ۱۲ تومان میتواند همراه داشته باشد ولی اینجا نوشته اند مسافرین این ممکن است اسباب اشتباه بشود که یکدسته مسافر باشند و برای همه آنها تصور کنند ۱۲ تومان منظور شده و حال آنکه مقصود قانون هر مسافری است

مخبر - این اصلاح را بنده قبول میکنم که بجای مسافرین نوشته شود هر مسافری (پیشنهاد آقای دکتر طاهری)

بنده پیشنهاد میکنم به تبصره ذیل ماده دوم علاوه

شود مسکوکات خارجه در ایران بقیمت جنس معامله میشود و رواج نخواهد داشت .

وزیر عدلیه - يك مرتبه دیگر قرائت شود (بشرح فوق قرائت شد)

دکتر طاهری - در ماده اول ورود مسکوک خارجه را آزاد گذارده اند در ماده دوم خروجش را آزاد گذاشته اند . . .

جمعی از نمایندگان - نمی فهمیم آقا

رئیس - آقای طاهری تشریف بیاورید این جا (آقای دکتر طاهری در محل نطق حاضر و نطق خود را این قسم ادامه دادند)

این مسئله را هم آقای وزیر عدلیه و هم آقای وزیر مالیه اظهار نظر فرمودند که مقصود از ورود مسکوک خارجه بایران این نیست که بقیمتی که خودشان معمول دارند در این جام معمول باشد و اگر بنا باشد باعتبار خودش این جا معامله بشود برای ما ضرر دارد ما میگوئیم مسکوک خارجه و ورودش آزاد است در ماده دوم هم می گوئیم خروجش آزاد است ولی در جائی که شما رواجش را ممنوع نکرده اید باز هم ضرر را برای ما دارد و باید در اینجا بقیمت جنس معامله بشود اگر نشود برای مملکت ما مضر و برای خودشان فایده دارد

وزیر عدلیه - بنده تصور میکنم که مقصود نماینده محترم این بوده است که بنده بیایم اینجا و عرضی را که بطور اجمال کرده بودم آن را بطور تفصیل عرض کنم و الا این هیچ محل حرف نیست که اولاً پول خارجه در داخله يك مملکتی ممکن نیست پول رایج آن مملکت باشد چرا ؟ برای اینکه پول رایج آن پولی را میگویند که وقتی در معاملات بيك کسی بدهند آن شخص مجبور باشد آن پول را قبول کند بان قیمتی که برایش معین شده است امروز اگر شما دو قرانی را ببرید بیازار و بدهید بيك کسی و او قبول نکند و گوید نمی خواهم مثلاً باید پول طلا بدهی اینجا آن شخص را منع می کنند و او مجبور است که آن پول را قبول بکند پس این يك

پول رایجی است . و تصدیق میفرمائید که هیچوقت در يك مملکت نمی آیند و پول خارجی این صورت را بدهند . در مملکت ایران هم همینطور است و شما مطمئن باشید هیچ جای نگرانی نیست . این يك قسمت حالا میرسیم بقسمت دوم فرمایشات آقا . يك وقت می بینیم که يك چیزی خیلی رواج دارد یعنی خیلی نوی دست و بال مردم است این غیر از این است که رایج باشد و آن را نمی شود مثل پول رایج حساب کرد . خیر بلکه معلوم میشود که این جنس در آن نقطه خیلی زیاد است و بیشتر طرف احتیاج است که مردم در داد و ستد شان میگیرند برای اینکه معاملاتی بکنند خوب قیمت آن از کجا پیدا میشود ؟ موافق يك قوانین و اصول اقتصادی و درست روی عرضه و تقاضا این قسمت معین میشود باندازه که طرف احتیاج است قیمت پیدا می کند و رواج دارد و در دست و بال مردم گردش می کند ولی ممکن است که فردا طور دیگر قیمت پیدا کند پس قیمت این جنسی که بشکل مسکوک خارجی در مملکت داد و ستد پیدا می کند مثل سایر مال التجاره ها و اجناس تابع عرضه و تقاضا هست و هر اندازه بیشتر در مملکت داد و ستد بشود و بیشتر طرف احتیاج باشد از همان رو قیمتش معین میشود پس بنا بر این هر دو منظور نماینده محترم که پیشنهاد فرموده اند تأمین شده است یعنی یکی از آنها بدیهی است و دیگری هم مسلماً تأمین شده است آن که بدیهی است این است که پول خارجی ممکن نیست در يك مملکتی رواج داشته باشد و آن چه که تأمین شده است این است که البته قیمت جنس را نخواهد داشت چون هیچکس نمی آید بدش از آن قیمتی که در آن روز برایش معین شده است و در بازار میخرند بخرد و کسی هم مجبور نمی کنند او را که باید حتماً بخرد یا قبول بکند - بنا بر این چون منظور بان تأمین شده است مناسب تر این است که پس بگیرد .

دکتر طاهری - چون تأمین شده است بنده پس

میگیریم .

(پیشنهاد آقای فیروز آبادی)

بنده پیشنهاد میکنم که در نلو تبصره نوشته نایدست
تومان . فیروز آبادی

فیروز آبادی - اینجا اولاً تصدیق میفرمائید که غالب مسافری که میخواهند از سرحد خارج شوند دوازده تومان بیشتر پول لازم دارند . در صورتیکه ما اجازه دادیم نقره بدون تارك وارد این مملکت بشود بعد يك ده يك یا ده دوئی هم وقتی که سکه میزنیم استفاده میبریم و البته در این صورت هرچه بیشتر خارج بشود گمان میکنم بر ضرر ما نباشد علاوه بر این وقتی که دوازده تومان را بیشتر اجازه ندادند آن مسافری که بیشتر از ۱۲ تومان احتیاج دارد (چون غالب از مسافری بیشتر از ۱۲ تومان را احتیاج دارند) مجبورند در سرحدات رات بخرند از این صرافان یا بانکها آنوقت آن بانک یا صراف هم هر چقدر که دلش میخواهد از آنها صرف میگیرد اما اگر ما يك قدری بیشتر نوسعه بدهیم و احتیاج مردم را بیشتر تأمین بکنیم هم آنها راحت تر میشوند و هم پول مسكوك خودمان هم يك ده يك و ده دوئی که در ضمن سکه شدن ارزش میگیریم استفاده برده ایم و این پول هم وقت رفت بیرون لابد وقتی که برگردد بجهة استعمال در مملکت دو مرتبه شمش و نقره بی كمرک وارد میشود (پس هیچ اشکال ندارد) و سکه میشود اینجا و باز يك استفاده میبریم . این بود نظر بنده .

مخبر - آقای فیروز آبادی همه جا به تقلیل قائل هستند اینجا به تکثیر

فیروز آبادی - هر چیزی بجای خودش

مخبر - در کمیسیون هم این پیشنهاد آقا مطالعه شد و در اطرافش مذاکره شد ولی گمان میکنم که اگر خودتان هم وقت بفرمائید تصدیق می فرمائید که بیشتر از دوازده تومان برای يك مسافر پول لازم نیست و زیاد تر را احتیاج ندارد چون قسمت اغلب این امر در طرف

بین النهرین است که قدری احتیاج پیدا می کنند و در قسمت های دیگر باید پول خودشان را ببرند و مصرف کنند در این قسمت هم که عرض کردم برای اشخاص و کسانی که می خواهند از این سرحد بروند بیش از دوازده تومان در راه طرف احتیاج او نیست اگر يك نفر باشد که بسش است اگر هم جمعیت باشند که هر يك نفرشان حق دوازده تومان دارند و برایشان کافی است علاوه بر این اگر بیشتر احتیاج داشته باشند مسكوك خارجی آزاد است همراه خود میبرند - رات هم ممکن است ببرند از همه سهل تر و بهتر از بردن پول شاید بیشتر بانها خسارت برسد و تلف شود ولی رات این اشکال را هم ندارد

رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقایان موافقین قیام فرمایند

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد رای گرفته میشود بماده دوم با اصلاح اضافی پیشنهاد آقای فهدمی .

مخبر - اجازه میفرمائید؟ این عبارت (می توانند) هم باید تبدیل نمی تواند (بشود چون هر مسافر میتواند با سائی - (باشند) هم (باشد) باید بشود مخبر - بلی (باشد)

رئیس - رای میگیریم بماده دوم با اصلاح اضافی و تطبیق سایر عبارات آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم

(این قسم خوانده شد)

ماده سوم - مقررات ماده اول قانون ۲۴ مهر ۱۳۰۵ راجع بنقره ملغی است

طاهری - ماده الحاقیه تقدیم شده است مقدم بر این ماده است .

رئیس - اجازه بخواهید بعد بفرمائید . آقای کازرونی

کازرونی - موافقم .

رئیس - آقای عدل .

عدل - موافقم

رئیس - آقای طاهری

طاهری - بنده در این ماده عرضی ندارم عرض بنده این بود که ماده الحاقیه تقدیم شده است و مقدم بر این ماده است اگر اصلاح میدانید آرا مطرح بفرمائید چون برای آخرین ماده پس از مواد الحاقیه است .
رئیس - تشخیص آقا اشتباه است برای اینکه متبادر بذهن از ماده الحاقیه این طور است که بعد از تمام مواد قانون باید طرح بشود حالا اگر فوت این موقع شده است بفرمائید (صحیح است) رای میگیریم بماده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . مواد الحاقیه قرائت میشود . (این قسم قرائت شد)

بنده ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم : در موقعی که نقره برای سکه شدن بصرانخانه داده میشود علاوه بر حقوق ضرب حقوق کمرکی آن نیز دریافت خواهد شد بوشهری

بوشهری - توضیحی که آقای وزیر عدلیه دادند راجع باینکه زیادتی ورود نقره باعث تنزل قیمت آن نمیشود بنده را قانع نکرد . هر قدر در يك مملکتی نقره زیاد تر وارد بشود هر جنسی هر مال التجاره (نقره و طلا هم مال التجاره است) زیادتی او باعث تنزل قیمت میشود ما اگر امروز يك اجناسی را میفروشیم با روپا در مقابل آن يك بروانی میخریم آن بروات بمظنه روز اگر لیره باشد بقیمت چهار تومان و نیم تسعیر میشود ولی اگر ورود نقره آزاد شد و از آن يك حقوقی اضافه بر آن حقوق معمولی ضرب نکریم قیمت نقره به طلا امروز تقریباً هر يك لیره شش تومان و دو سه قران میشود اگر امروز يك تاجری جنس خودش را در آنجا برد و دید اگر چنانچه عین برات را نقره بگیرد چهار تومان چهار تومان و نیم میشود میاید و همان نقره را میاورد این جا و ضرب میکند و این در مقابل باعث زیادتی نقره در

داخله ایران خواهد شد و در مقابل وقتی که نقره زیاد شد ما وقتی خواستیم بروات خارجی بخریم زیادتی نقره باعث این میشود که قیمت لیره را ببریم بالا بقسمی که امروز حقیقه قیمت لیره را اگر حساب کنیم شش تومان و سه قران خواهد شد از اینجهت بیستی که اگر این نقره میاید برای ضرب دولت علاوه بر حق ضرب يك چیزی هم از او بگیرد که این تفاوت نااندازه جبران و ملحوظ بشود با ارسال شش میلیون نقره در اروپا ضرب شد و آمد بایران حالا اگر در احصائیه كمرک ملاحظه میفرمائید که حقوق کمرکی نقره خیلی زیاد نشده است برای این است که نقره در اروپا سکه شده و آمده بایران و حقوق کمرکی هم از آن گرفته نشده است در صورتی که اگر صدی ۵ از مات حقوق کمرکی او حساب کنیم سیصد هزار تومان عایدات ما کسر شده است این يك پولی است که با کمال سهولت کسانی که میخواهند نقره سکه بزنند می توانند بدولت بپردازند بدون اینکه ضرری برده باشند و يك نفیسی هم بخزانه دولت وارد شده و هم باعث تنزل قیمت نقره نشده ضرری هم بمردم نمی خورد

مخبر - راجع به نقره باز در نظر دارم در شوراول همین مذاکره شد قیمت نقره غیر از سایر مال التجاره ها هست از حیث ورودش البته يك مال التجاره هائی است ولی ترتیب قیمتش غیر از سایر مال التجاره ها است قیمت نقره بترتیبی که آقا فرمودند نیست قیمت نقره روی صورتی است که در تمام دنیا هست طلا و نقره بطور کلی يك قیمت دنبائی و بورسی دارد که از روی آن قیمت طلا و نقره در تمام عالم ترقی و تنزل می کند اگر در طهران يك مقداری نقره یا در ایران زیاد شد تأثیری در قیمت نقره با طلائی دنیا نخواهد کرد بجهت اینکه اصل تعیین قیمت طلا و نقره از روی بورس خارج خواهد بود هر طوری در آن جا باشد این جا هم همانطور است پس این حسابی که فرمودید راجع بحقوق کمرکی بنظر بنده قدری از مطلب منحرف شدید اگر نقره باینجا زیاد

وارد بشود تأثیری در قیمت دنیائی آن نخواهد داشت. اما در خصوص آزادی یا غیر آزادیش حالا هم این آزاد است مگر عرض کردم فقط يك كمرکي می گرفته اند که حالا آن را منع کرده اند ولی اگر بنا باشد ما آن پیشنهاد آقارا قبول کنیم دیگر محتاج باین لایحه نیستیم و نقض غرض است همانطور که كمرک را می گرفتند حالا هم بگیرند دیگر این لایحه چه فایده دارد بعلاوه دیگر لازم نیست خودمان را زحمت بدهیم و کار را مشکل تر کنیم این جا بگوئیم از كمرک معاف است ولی در ضرابخانه بدهد این چه فایده دارد؟ فهمی - يك مرنبه دیگر قرائت بشود (بشرح سابق قرائت شد)

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن این ماده الحاقیه آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد ماده الحاقیه دیگر (این قسم قرائت شد)

ماده الحاقیه - ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد میکنم: ورود اسکناسهای خارجی بایران ممنوع است طاهری - تقدیم داشتن این پیشنهاد از نقطه نظر آن ضرر هائی است که سابقاً از حیث منافع بمملکت ما وارد آمده است و البته همه آقایان هم مستحضر هستند که میلیونها مال مردم را این اسکناسهای خارجی بر باد داد بعد هم بی مصرف ماند و نوب صندوقها پر و مملو است از این اسکناسها و منافع آنها بنده معتمد حالا که ما این قانون را برای رفاهیت تجار می گذرانیم که ورود نقره بمملکت آزاد باشد و امتیازی نباشد بین يك شخص پس بهتر این است که این کار را هم بکنیم یعنی بهتر این است که بکلی اسکناسهای خارجی را هم که غیر از ضرر برای مملکت نتیجه ندارد ممنوع نمائیم و نگذاریم مثل آن دوره انقلابانی که پیش آمد و میلیونها ثروت قسمت شمال این مملکت بر باد رفت حالا هم متضرر بشوند کفیل وزارت امور خارجه - توجه بحفظ اعتبارات

مملکت خیلی خوب است مثل این است که يك قدری باید دقت کرد که در خارج تأثیر نداشته باشد و مخصوصاً آنچه که مربوط است بحفظ حیثیات مملکتی از راه مبادله و معامله با سایر ممالک. دلیلی که نماینده محترم اظهار می فرمایند برای اینکه کاغذهای خارجی در مملکت آمده است و يك روزی از قیمت آن کسر شده است - این مسئله يك مسئله عادی نیست و يك مسائل فوق العاده است که نه تنها در ایران بلکه در اغلب ممالک دنیا بواسطه يك حوادث عظیمی که در دنیا پیش می آید و لازمه آن این قبیل چیزها است اتفاق می افتد. ما البته ممکن است که اگر قوه پیش بینی نسبت بحوادث خیلی بزرگ دنیا میداشتیم احتیاط در این قبیل قضا باید داشته باشیم و الا اگر با حالت عادی زندگی میکنیم و حال عادی داریم. شأن يك مملکت مملکتی که میخواهد شرکت کند یا معامله داشته باشد یا رابطه و روابط داشته باشد نسبت بمسائل اقتصادی بقدری که وضعیتش اجازه میدهد باید هر یولی را بمملکت خودش راه بدهد و آزاد بگذارد و این مقدمه میشود که شاید انشاء الله ما را برساند بجائی که این بورسی که امروزه در دنیا است يك شعبه هم در ایران داشته باشد که ما بتوانیم يك واحد پولی برای خود مان پیدا کنیم که آن واحد پول بهترین معیار و میزان برای اعتبارات ما خواهد بود. فرض کنیم اگر يك کاغذی یا نوت های بانك يك مملکتی در مملکت ایران وارد بشود این همیشه تابع است نسبت بحریان پولی که ما در مملکت خود مان داریم اعم از نقره و طلا و مادی که در پول خود ما زحمتی وارد نیامده است یا دچار عارضه نشده است این اسکناسها فقط يك آلت مبادله است و بس و مملکت ایران هم هیچوقت ضامن این قبیل اوراق که وارد مملکت میشود نیست برای اینکه ممکن است يك روزی اسکناس یا نوت بانك از يك مملکتی وارد شود در مملکت ما و میلیونها هم در این جا باشد و بيك دلیلی آن پول در مملکت خودش نکشی پیدا کند بالطبع در این جا هم نکش پیدا

میکند. اما عرض کردم تمام اینها مرهون است بيك حوادث که اگر يك حوادثی در مملکت واقع نشده است اعتبار مملکت این است که پول سایرین در مملکت باشد و رایج هم باشد ولی نه اجباری بلکه اختیاری

رئیس - رای گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای طاهری

دکتر طاهری - بنده مسترد میدارم

پیشنهاد آقای فرشی

این بنده در تعقیب پیشنهاد سابق ماده الحاقیه ذیل را مجدداً پیشنهاد میکنم

ماده الحاقیه - ورود هرگونه اسکناسهای خارجه به مملکت از سرحدات ممنوع و وزارت مالیه مکلف به ضبط آنها خواهد بود

بعضی از نمایندگان - این پیشنهاد رد شد

رئیس - رای گرفته نشد استرداد کردند

آقای اورنگ

اورنگ - عرض کنم خدمت آقایان توضیحی که آقای کفیل وزارت جلیله امور خارجه در این موضوع بیان فرمودند بنده با خوب فهمیدم یا قانع نشده عرض میکنم اسکناسها و کاغذ هائی که در ممالک دیگر طبع می شود بعنوان پول ممکن است همراه مسافر یا غیر مسافر یا بعنوان دیگر وارد مملکت ما بشود اما اگر ما برخورد کنیم که اگر نخواهیم ما از مملکت ایران خارج بشویم و احتیاج ما را وادار کرده باشد که آن کاغذها را مثل اینکه در رویه ملاحظه کرده اید که اشخاصی که به زیارت میروند یا به مکه میروند رویه میخرند و میروند در سرحد هم مانعشان نمیشوند و در مملکتی که این پول رایج است صرف میکنند این زبان و ضرری هم ندارد که اگر يك مسافری از سرحد عبور کردند و يك مقداری از این پولها همراهشان بود ولی اگر ما بر خوردیم به این منظور که اگر خواستیم رویه را بنده در اینجا بخرم و ببرم برای بغداد سرحد از من مهالت کند که رویه همراه دارم و نگذارند من این اسکناس

یا رویه را وارد اینجا بکنم پس منطق ورود آن اسکناس یا رویه باین مملکت چه خواهد بود؟ من که نمیتوانم بطور آزاد این اسکناس را از اینجا بخرم و ببرم در اینجا و صرف کنم و كمرک دست مرا میگیرد و پول مرا ضبط میکند خوب منطق اینکه این پول ورودش بمملکت ما آزاد باشد چیست؟ ما که میگوئیم اسکناس خارجه آزاد باشد قصدمان این است که هر یولی یا اسکناسی که از خارجه وارد اینجا میشود ما هم آزاد باشیم که آن پول یا اسکناس را بگیریم و ببریم در مملکت خارج و خرج کنیم اما اگر من آزاد نباشم و بکدانه اش اگر در حجب من باشد كمرک آن مملکت از من میگیرد چرا در كمرک این مملکت ورود او آزاد باشد و منفعت آن چیست؟ عقیده بنده این است که ملاحظه فرمائید اگر ما دچار این محذور نیستیم خیلی خوب ما هم آزاد کنیم. این زبان عامه اهالی مملکت است زبان يك آدم نیست زبان دو آدم نیست، يك فرد نیست و دو فرد نیست زبان تمام اهالی این مملکت است اگر ما باین محذور مبتلایستیم در زندگانی البته آزاد باشد نباید بالای چشم ما بالای سر ما و حرفی هم نداریم ما چرا يك کاغذی که مال فرانسه است قبول میکنیم که آزادانه وارد این مملکت بشود ولی وقتی که من خواستم يك فرانك بگیرم و وارد مملکت فرانسه بشوم در سرحد از من میگیرند و ضبط میکنند و میگویند حالا برو اگر این کار را با من میکنند چرا در سرحدات ما آزاد باشد قصد این است آقایان در اطراف این مسئله که متعلق به همه تان است و يك چیزی نیست که مربوط به بنده تنها باشد) يك فکری فرمائید اگر عرض مرا وارد می دانید و نظائرش را که من از گفتنش امساک میکنم شما در دست میاورید البته منفعت مملکت و منفعت عامه را در نظر بگیرید و آقای کفیل محترم وزارت امور خارجه هم توجه بعرض بنده فرمایند و استدعای بنده این است که از نقطه نظر منفعت عمومی یا بنده موافقت فرمائید و این يك ضرری هم نیست که ما بتوانیم چیره کنیم یعنی زیر سیبیلی در کنیم، این طور

نیست حالا تأمل کنید اگر عرض بنده وارد است قبول کنید.

مخبر - این پیشنهاد در شور اول هم شده بود و در کمیسیون طرف توجه واقع شد مخصوصاً آقای وزیر مالیه يك مطالعاتی در خارج روی این پیشنهاد کردند. چند نفر از نمایندگان - بلند تر

مخبر - این پیشنهاد در جلسه قبل هم عرض کردم در در شور اول شده بود و در کمیسیون هم طرف ملاحظه واقع شد مخصوصاً آقای وزیر مالیه هم يك تحقیقاتی در خارج در این موضوع کردند و از قراری که اظهار داشتند معتقد نبودند که این پیشنهاد در اینجا اظهار شود البته این قسمتی را که آقای شیخ الملك اظهار داشتند باید اشخاصی که معامله میکنند ملاحظه کنند بنده وقتی که می بینم يك چیزی رواج نیست نباید قبول کنم وقتی که بشما يك اسکناس یا يك چیز قلمی را میدهند آیا قبول میکنید وقتی يك چیزی بشما میدهند که باعث زیان شما است خود آقا نباید قبول کنند و بالاخره محتاج باینجا نیست که در اینجا ذکر شود البته هر چیزی چنانچه اسباب زحمت باشد و تولید اشکال کند خود مردم زیر بار نباید بروند و قبول نکنند

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای اورنگ و آقای فرشی موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. اگر آقای مخبر موافقت میفرمایند وقتی که این پیشنهاد قابل توجه شد پیشنهاد های دیگر هم بکمیسیون برود

مخبر - صحیح است
رئیس - طرح راجع به طرز عمران اراضی خوار مطرح است.

(بشرح آنی خوانده شد)

کمیسیون قوانین مالیه طرح پیشنهادی آقایان نمایندگان محترم را راجع بواگذاری اراضی خوار را تحت شور و مطالعه در آورده و مواد ذیل را با موافقت دولت تهیه و

رایت آنرا تقدیم میدارد

ماده ۱ - وزارت مالیه مجاز است اراضی کویر خوار را با شخصیکه تقاضا مینمایند برای احداث قراء مجاناً و بلاعوض واگذار نماید

ماده دوم - تقاضا کننده باید تبعه ایران بوده و ملزم خواهد بود در اراضی واگذاری در ظرف یکسال از تاریخ اجازه نامه شروع بآبادی و احداث قنات نموده و در ظرف چهار سال بعد قنات آنرا دایر نماید و چنانچه بترتیب فوق عمل نکند اراضی از صاحب اجازه منتزع خواهد بود

ماده سوم - بهره شخص تقاضا کننده بیشتر از مساحت یکصد و پنجاه خروار که هر خرواری بیست هزار ذرع مربع باشد داده نخواهد شد

ماده چهارم - صاحبان قراء مستحقند خوار در صورت کافی نبودن آب قنات میتوانند برای شیرین کردن اراضی و مشروب نمودن زراعت خود از مازاد آب رود خانه جبل و دوازده حقایه قراء فعلی خوار بر طبق مقررات جاریه استفاده نمایند در اینصورت مجاز خواهند بود که آنها را اختصاصی خود را پس از پرداخت قیمت عادلانه اراضی که محل نهر و حفر قنات واقع میشود در صورتی که مزاحم بقنات ملك مزبور نباشد بانهار عمومی که برودخانه اتصال دارد رسانیده و یا مستقیماً برودخانه برسانند و احدی حق ممانعت نخواهد داشت

تبصره - در صورتیکه اراضی محل حفر نهر و قنات از املاك خالصه باشد مجاناً داده خواهد شد

ماده پنجم - قراء مستحقند در اراضی کویر خوار از اولین برداشت محصول تا مدت ده سال از تأدیه مالیات معاف و پس از آن تابع مقررات عمومی خواهد بود.

ماده ششم - مالکین املاك خوار حق تقدم نسبت بتقاضای واگذاری از اراضی کویر که در مجاورت ملك آنها واقع است دارند و تقاضا کنندگانی که تعهد کنند با ماشین زراعت نمایند در مرتبه ثانی حق تقدم خواهند

داشت و بعلاوه بانها تا سه برابر آنچه که در ماده سه معین شده که (۴۰۰) خروار باشد اراضی داده خواهد شد

تبصره - در صورتیکه مالك مجاور اراضی کویر نخواهد از حق تقدم خود در تقاضای واگذاری از اراضی مذکور استفاده نماید رعایای ملك او در تقاضای از اراضی مذکور حق تقدم نسبت ب دیگران خواهند داشت

ماده هفتم - وزارت مالیه مکلف است نظامنامه برای اجراء این قانون تهیه و مواد فوق را بموقع اجرا گذارد

رئیس - از طرف آقایان دهستانی و روحی پیشنهاد شده است که این لایحه از دستور خارج شود.

آقای روحی

روحی - عرض کنم این لایحه يك نقص بزرگ نظامنامه دارد و آن این است که خبری که کمیسیون مبتکرات داده است این طرح را به کمیسیونهای قوانین مالیه و فوائد عامه ارجاع کرده بود کمیسیون قوانین مالیه و فوائد عامه امروز تشکیل شد و متأسفانه کمیسیون فوائد عامه به این خبر نتوانسته رسیدگی کند و چون کمیسیون فوائد عامه خبر خودش را نداده است تصور میکنم این طرح اصولاً نمیشود مطرح شود از آنطرف آقای وزیر مالیه بایستی تشریف داشته باشند که اگر يك اعتراضاتی آقایان در این لایحه دارند جواب داده شود و اطلاع بدهند که آیا این عمل بضرر خالصات دولتی خواهد بود یا نخواهد بود از روی دل بخواه و از روی احساسات که نمیشود طرح قانونی را آورد و این جا گذراند گرچه آقای فرزند نماینده دولت در اینجا حاضرند و از نظر مسئولیت مشترك ممکن است دفاع کنند ولی آن اطلاعاتی که آقای وزیر مالیه دارند یا از رئیس خالصه ممکن است آن اطلاعات را بخواهند ایشان ندارند چیزی که هست تا خبر کمیسیون فوائد عامه نیاید نمیشود این لایحه مطرح شود و بنده از این نظر مخالفم که

مطرح شود.

رئیس - آقای عدل

عدل - آقای روحی این جا دومطلب فرمودند مسئله اولی که فرمودند راجع به این بود که این طرح بکمیسیون فوائد عامه هم باید برود. بنده همچو خاطر می آید که این جا اینطور مذاکره شد که این طرح فقط به کمیسیون قوانین مالیه برود اطلاع ندارم که به کمیسیون فوائد عامه هم باید برود و تشخیص این مسئله با مقام ریاست است اما مسئله دوم که فرمودند این را باید مسبق باشند که این طرح اول که به کمیسیون مبتکرات رفته است در آن جا نماینده مالیه حاضر بوده است و نماینده مالیه خودش تصدیق کرده است که آمده است به مجلس و در کمیسیون هم خود آقای وزیر مالیه حاضر بوده است و دفاعهای خودش را کرده است و کشاکش که لازم بوده است شده است و پس از اینکه این مسائل کاملاً در اینجا تنظیم شده است آمده است به مجلس و محتاج نیست که در این جا دیگر شاهزاده وزیر مالیه باشد آقای مخبر هم این جا هستند و دفع خواهند کرد و نماینده دولت هم هستند و اگر مجلس موافقت کند که این لایحه مطرح شود چون دو شوری است و حالا شور اول است نظریات گفته میشود و بر میگردد به کمیسیون

رئیس - رأی گرفته میشود به خروج از دستور موافقین قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. مذاکره در کلیات است. روحی - این خلاف قانون است بنده تذکر نظامنامه دارم رئیس - بنده خواستم وقتی که آقا داخل صحبت هستند صحبتی نکنم باشم که اینگونه لوايح اصولاً از تکالیف کمیسیون قوانین مالیه است و امثال و نظائرش هم رفته است بکمیسیون فوائد عامه مع هذا ما احتیاط کردیم و امروز بتوسط نماینده تقنینیه رأی کمیسیون فوائد عامه را استخراج کردیم آنها هم عدم مداخله خودشان را بتقریبی اعلام کردند ممکن است از اعضاء کمیسیون فوائد

عامه هم رأی آنها خواسته شود. آقای روحی
روحی - امروز عصر کمیسیون فوائد عامه تشکیل شد
و همه حاضر بودیم و یک نفر از اعضاء اظهار موافقت نکرد
که رأی داده باشد و بنده تصور میکنم اگر به خبر
کمیسیون مبتکرات مقام محترم ریاست توجه بفرمائید در
ذیلش مینویسد که این لایحه بابتی به دو کمیسیون
قوانین مالیه و فوائد عامه بروند پس هر دوی این دو
کمیسیون از حیث عقیده در عرض هم واقعند مجلس هم
بهان ترتیب رأی داده است و فعلاً هم اگر بخواند مجلس
غیر از این اظهار عقیده بکند رأی سابق خودش را نقض
کرده است و بر خلاف رائی که داده است عمل کرده
است و بر خلاف قانون است و استدعا میکنم خبر کمیسیون
مبتکرات را مراجعه بفرمائید آنوقت این قسمت حل
میشود و نمائند میکنم مقرر بفرمائید ذیل خبر کمیسیون
مبتکرات را آقای اورنگ بخوانند اگر عرایض بنده را
تأیید نمیکرد بنده دیگر عرضی ندارم.

رئیس - مطابق نظامنامه کمیسیون مبتکرات حق
تشخیص مراجع کار را ندارد و تنها مأموریتی که دارد اینست که
کمیسیون مبتکرات رأی بقابل توجه بودن یا قابل توجه نبودن
آن بدهد و وقتی هم که ما رأی گرفتیم به مدلول تمام راپورت
رأی نگرفتیم رأی گرفتیم که آقایان قابل توجه میدانند یا نه
و رأی به قابل توجه بودنش داده شد بنا براین اعتراض
آقا وارد نیست. ملک مدنی

ملک مدنی - بنده هیچ خیال نمیکردم آقای روحی
با این طرح مخالفت کنند تنها طرحی که واقعاً خوب
پیشنهاد شده است این طرح است که راجع به عمران
و آبادی اراضی است و حضرتعالی که ملک وکیل طرفدار
اصلاحات و اقتصادیات هستند خوب نیست برای ملک اشکال
نظامنامه که بعقیده بنده آنها هم وارد نیست برای اینکه
مجلس رأی داد که بکمیسیون قوانین مالیه مراجعه
شود ضمناً هم تذکر داده شد که میتوانند به کمیسیون
فوائد عامه هم مراجعه کنند زیرا که این طرح مفید
است و بعلاوه دو شوری است و ناآشنای ماه دیگر هم با

این جریانانی که در مجلس هست نمیکند و بعلاوه همین
طوری که آقای عدل اظهار کردند آقای وزیر مالیه
هم در کمیسیون قوانین مالیه بوده اند و موافقت کرده اند
و بنظر بنده این مسئله قابل مخالفت نیست باید در شور
اولش نظریات اظهار شود و برود به کمیسیون و اگر هم
ایشان نظری دارند در شور دوم هم ممکن است بفرمایند
رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - عرضی ندارم

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

یک نفر از نمایندگان - نیستند

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی موافقت یا مخالف؟

فیروز آبادی - موافقم چیزی که هست

رئیس - اگر موافقت فعالانیت شما نیست

آقای ضیاء موافقت یا مخالف

ضیاء - در کلیات عرض دارم البته بعنوان مخالفت
عرض میکنم

رئیس - بفرمائید

ضیاء - عرض کنم این يك لایحه ایست که اساساً
تمام آقایان و اعضاء دولت موافق هستند چون مبنی بر
يك تصمیمی است که اراضی باثرب مملکت خرد خرد
دائراً آباد میشود ولی بنظر بنده این قانون اختصاص
داده شود به يك قسمتی درحالی که موجبات آبادی برای
قسمت های دیگر بیشتر فراهم است از نقطه نظر قانون گذاری
انقدرها جامع بنظر نمی آید مایک قسمتهای دیگر در مملکت داریم
که همینطور باثر افتاده است درحالی که رود خانه از پهلوئی آن
میگذرد و منبع آب برای احداث قنوات در دسترس است
و نزدیک آن است و با وجود این همینطور باثر افتاده
است و حالا میخواهیم يك قانون بگذاریم فقط برای
کویر خوار و اراضی خوار. ما جاهای دیگر داریم که
بعقیده بنده برای جلب توجه اعضاء کمیسیون قوانین
مالیه و نمایندگان محترم لازم است در کلیات این لایحه

بعنوان مخالفت هم که باشد تذکری داده شود که در فارس
در بروجرد و لرستان در اصفهان. در گیلان
در مازندران، در اغلب نقاط ایران اراضی هست که
استعداد خوبی برای جنگل شدن و استعداد خوبی برای
زراعت گندم و جو و سایر زراعت ها دارد تنها خوار
نیست که مجلس برای اراضی خوار میخواهد تکلیفی معین
کند یا يك قانونی برای تشویق مردم گذرانده شود که
سرمایه های مادی و معنوی خودشان را بکار بندازند.
این است که بعقیده بنده خوب است که آقایان در ضمن
شور و مطالعه در مواد این قانون در نظر بگیرند که
این قانون برای تمام اراضی باثرب که رو به مرافقه لازم است
دائر شود و اشکالی هم برای دائر کردن آنها نیست وضع
شود و بعقیده بنده وقتی که این طور شد درست موافق
احساسات و نیت يك نمایندگان و هیئت دولت است و
بزرگترین خدمتها به مملکت و آبادی مملکت شده است
و نبات تمام اعضاء عامله این مملکت در آن جمع خواهد
شد که این قانون برای سایر اراضی دیگر هم وضع شود
و آنچه ها هم مشمول این قانون بشوند.

مخیر - آقای ضیاء مخالفتی با این قسمت فرمودند
بلکه اظهار موافقت فرمودند و نظرشان این بود که این
قانون توسعه داده شود. البته تصدیق میفرمائید که بطور
کلی نمیشود يك چنین قانونی را گذرانند که هر چه اراضی
باثرب دولت دارد مطابق این قانون تقسیم کند. اینکار
بطور کلی عملی نیست زیرا اراضی کویر خوار يك اراضی
است که عموماً صاحبی ندارد و دولت از سابق متصرف
بوده است ممکن است يك اراضی باثرب در يك نقاط
دیگری باشد که صاحبان خاص داشته باشد و دولت نتواند
اینکار را بکند علاوه بر این يك شرائط خاصی لازم است
تا اینکه ما بتوانیم يك قانونی بگذاریم و دولت بتواند
در آن قسمت ها دخالت کند و تا آن شرائط موجود نباشد
نمیتوانیم ما يك چنین قانونی بگذاریم پس حالا که آقا
موافق هستند خوب است با این لایحه موافقت کنند بعد
هم آقا با سایر آقایان مطالعه میکنند در قسمتهائی که هستند

و اطلاعاتی که دارند در هر جائی که يك همچو چیزی
هست و پیدا کردند که این شرائط هم درش باشد ممکن
است طرحی تهیه نمایند و تقدیم مجلس شورای ملی کنند
و میرود بکمیسیون و نظر دولت هم جلب میشود و نسبت
بآنها هم همین اقدام میشود و الا حالا این عمل
که سایر قسمتها هم مشمول این قانون بشود بعقیده بنده
سبب تاخیر این امر میشود این قسمت را عجلتاً رأی
میدهیم بعد در قسمت های دیگر هر کسی اطلاعی
که دارد بطور طرح تقدیم مجلس میکند و مجلس هم تعقیب میکند
و البته تمام این قسمتهائی را که فرمودید عملی میشود.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

روحی - کافی نیست. بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

روحی - در کلیات عرض کنم؟

رئیس - در عدم کفایت مذاکرات بفرمائید؟

روحی - عرض کنم که بعضی از آقایان هستند که
يك اطلاعات کافی دارند مثل آقای دهستانی و آقای
هزار جریبی که میتوانند استدلال کنند که این کار ضرر
دولت و خالصت مملکت تمام میشود آقایان موافقت
بفرمایند که لا اقل در يك لایحه این مهمی یکی دو نفر
صحبت بکنند بعد آنوقت البته در قسمت دوم هر عقیده
که مجلس اتخاذ کند قابل احترام است و خواستیم مقام
محترم ریاست هم تذکر بدهم که بعنوان شور در کلیات و
شور در مواد هم اخذ رأی بفرمائید.

رئیس - رأی گرفته میشود به کفایت مذاکرات موافقین

قیام فرمایند

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای قاضی نوری موافقت؟

قاضی نوری - بلی.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - موافقم.

رئیس - آقای وثوق

آقا سید مرتضی وثوق - بنده در اصل اینکه باید اراضی کویر در همه جا آباد شود موافقم ولی در طرز تنظیم این لایحه مخالفم زیرا تنظیم این لایحه مطابق خبرگی تنظیم نشده است. در ماده دوم مینویسد: تقاضا کنند. در ظرف یکسال از تاریخ اجازه نامه شروع به احداث قنات نموده و در ظرف چهار سال قنات را تمام نموده و دائر نماید و چنانچه بترتیب فوق عمل نکنند اراضی از صاحب اجازه منتزع خواهد بود. در ماده سوم مینویسد: هر شخص تقاضا کننده بیش از مساحت یکصد و پنجاه خروار که هر خرواری بیست هزار ذرع مربع باشد دعه نخواهد شد. اولاً این ماده مقدم و مؤخر نوشته شده است بایستی اول ماده سوم نوشته شود بعد این ماده دوم حالا میآید. اصل موضوعش که اگر يك کسی آمد و این کار را کرد و الا باید فهمید که صد و پنجاه خروار اراضی چه قدر آب میخواهد و شخصی که میخواهد این قنات را احداث کند باید چند سنك آب احداث کند و اگر در ظرف مدت چهار سال اگر چهار سنك آب مثلاً لازم دارد چهار سنك آب احداث نکرد و سه سنك آب احداث کرد و يك مقداری خرج کرد مطابق این قانون بایستی ملك را از دستش گرفت و دیگری بیايد این کار را بکنند پس بعقیده بنده این لایحه خوب تنظیم نشده است و عقیده ام این است که آقایان که در این خصوص اطلاعاتی دارند بروند در کمیسیون و این لایحه را بترتیب صحیحی منظم کنند. خود آقای مخبر یکی از ملاکین هستند و بنده تعجب میکنم که چرا این لایحه را اینطور تنظیم کرده اند بعد می آید در ماده ۴ مینویسد: از مازاد آب رودخانه جبل رود یا جبل (این را نمیدانم چیست) از حقایق قراء فعلی خوار بر طبق مقررات جاریه استفاده نمایند این جا اگر میخواهند مازاد آب رودخانه را ببرند به حقایق مردم چه کار دارند و این لفظ حقایق قراء فعلی خوار این جا زیادی است و برای حقایق مردم بسیار مضر است و باید برداشته شود معنی و مقصود و

روح این قانون باید این باشد که يك رودخانه ایست و قراء اطراف آن حقایق دارند هر قریه حقایق خودش را میبرد و اگر مازادی پیدا شد به این قرائی که تازه احداث شده است میبرد و اگر مازادی نداشت نمیبرد این باید در این جا قید شود که از حقایق قراء فعلی نیست. آمدیم روی تبصره. تبصره که در قانون است مینویسد: در صورتیکه اراضی محل حفر نهر و قنات از املاك خالصه باشد مجاباً داده خواهد شد. اولاً املاك خالصه اراضی است راجع به رعایا و رعایا در املاك خالصه يك زحماتی کشیده اند و بین خودشان خرید و فروش میشود و آباد میکنند اگر يك رعیتی آمد و يك اراضی را آباد کرد و آنوقت این قنات از يك همچو اراضی گذشت و اراضی يك رعیت بیچاره را خراب کرد چرا باید باین رعیت خالصه چیزی داده نشود؟ زیرا که دولت از این اراضی يك چیزی و يك حقی میگیرد و خودش که صاحب این قبیل اراضی است در این جا زراعت نمیکند و رعیت در آنجا زراعت میکند وقتی که این اراضی رعیت خراب شد دیگر برای رعیت چیزی باقی نماند البته باید این جا هم نفع دولت و هم نفع رعایا در نظر گرفته شود که قیمت عادلانه آن اراضی را به رعیت یا دولت (اگر مال دولت است) بپردازد و همچنین در سایر مواد دیگرش عریضی دارم که در موقعش پیشنهاد میکنم.

مخبر - آقای وثوق گمان میکنم لایحه را درست دقت فرموده اند و ملاحظه نکرده اند (نماینده کان صحیح است و اظهاراتی که اینجا فرمودند هیچکدامش در لایحه نبوده (صحیح است) و مطالب مواد بعقیده بنده باید در هر ماده که باشد و هر مخالفتی که در هر ماده دارند در آن ماده بفرمایند تا جواب داده شود. بطور کلی بایستی عقیده کلی را در این جا اظهار داشت نه اینکه در مواد صحبت داشت بنابراین بشور در مواد که رسیدیم ماده به ماده اعتراضاتی که دارند میفرمایند بنده هم جواب هائی که باید عرض کنم عرض میکنم. اما این قسمت چهار سنك و سه سنك که فرمودند در ماده نبوده دو قسمت دیگر که

فرمودند که اراضی راجع برعایای خالصه است و مال دولت نیست این را هم نمیدانم از کجا حکمیت فرموده اند. در هر حال چون يك چیز کلی اظهار فرمودند جواب این مطالب را در مواد عرض میکنم.
رئیس - از طرف آقایان اورنگ روحی، کنجه فرمند پیشنهاد ختم جلسه شده است...

جمعی از نمایندگان - صحیح است.
رئیس - جلسه شب یکشنبه آینده مصادف است با شب بیست و یکم شب چهارشنبه شب بعد از روز بیست و سوم است بنا بر این جلسه را شب چهارشنبه میکنیم و دستور بقیه مذاکرات همین جلسه.
(مجلس پنج ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)